

SKAL BEHANDLES I Utvalg	Møtedato	Saksnr
Eldres råd	23.11.2020	051/20
Råd for personer med funksjonsnedsettelse	24.11.2020	045/20
Ungdomsrådet	08.12.2020	060/20
Ungdomsrådet	27.01.2021	004/21
Komite for helse og mestring	25.11.2020	025/20
Formannskap	30.11.2020	137/20

Saksbeh.: Else-Marit Sætaberget	Arkivsaknr.: 20/3116
---------------------------------	----------------------

Etablering av Seniorsenter

Vedlegg:

Innspill Seniorsenter - Eldrerådet

Innspill - Etablering av seniorsenter

Rådmannens

INNSTILLING

1. Det etableres Seniorsenter i Kongsvinger kommune.
2. Kommunen ansetter Senior Koordinator i 50 %.
3. Kostnader til tilpasning av lokaler, leie/strøm samt lønnskostnader til Senior Koordinator dekkes gjennom eksisterende ramme og gjennom tildelte tilskuddsmidler
4. Rådmannen utreder videre mulighetsrommet i bygningen som helhet, og mulighet for lovpålagte tjenester (dagsenter for mennesker med demenssykdom) i etasje under seniorsenteret. Det legges frem sak til politisk behandling i januar 2021.
5. Det utarbeides en rapport etter 1. halvår som grunnlag for evaluering av tiltaket. Denne legges frem for komite for helse- og mestring samt kommunestyret august 2021.

23.11.2020 Eldres råd

Nytt forslag fra :

Etter å ha etterlyst et seniorsenter i flere år ser Eldrerådet positivt på forslaget om etablering av et seniorsenter. Men Eldrerådet skulle gjerne sett en annen og bedre lokalisering. Det er flere forhold som ikke er tilfredsstillende:

- Parkering. Tilgjengelighet.
- Ikke uteområde for kombinasjon inne/ute aktivitet.
- Ingen heis fra gatenivå.
- Dårlig tilrettelagt for rullestoler og gåstoler.
- Ikke for blinde og svaksynte.

Eldrerådet mener at man bør forsøke å finne en bedre lokalisering

Votering:

Innstillingen er enstemmig.

Eldres råd- 051/20 Vedtak:

Eldrerådets innspill sendes som vedlegg i saken.

24.11.2020 Råd for personer med funksjonsnedsettelse

Rådet foreslår å sender følgende innspill til saken:

Råd for personer med funksjonsnedsettelse støtter rådmannens innstilling, men ber om at evalueringsperioden i pkt 5 settes til «etter 3. kvartal».

Rådet ser positivt på forslaget om etablering av et seniorsenter, men vi skulle gjerne sett en annen og bedre lokalisering. Det er flere forhold som ikke er tilfredsstillende:

- Parkering. Tilgjengelighet.
- Ikke uteområde for kombinasjon inne/ute aktivitet.
- Ingen heis fra gatenivå.
- Dårlig tilrettelagt for rullestoler og gåstoler.
- Ikke tilrettelagt for blinde og svaksynte.

Råd for personer med funksjonsnedsettelse mener at man bør forsøke å finne en bedre lokalisering.

Votering:

Innspillet ble enstemmig vedtatt.

Råd for personer med funksjonsnedsettelse- 045/20 Vedtak:

Råd for personer med funksjonsnedsettelse sitt innspill sendes som vedlegg til saken.

25.11.2020 Komite for helse og mestring

Komiteen ønsker at punkt 4 og 5 i rådmannens innstilling endres i ordlyd frem til videre behandling til vedtak i formannskap og kommunestyret. Komiteen er enstemmig i at seniorsenter skal etableres.

Votering:

Innstillingen er enstemmig.

Komite for helse og mestring- 025/20 Vedtak:

1. Det etableres Seniorsenter i Kongsvinger kommune.
2. Kommunen ansetter Senior Koordinator i 50 %.
3. Kostnader til tilpasning av lokaler, leie/strøm samt lønnskostnader til Senior Koordinator dekkes gjennom eksisterende ramme og gjennom tildelte tilskuddsmidler
4. Rådmannen utreder videre mulighetsrommet i bygningen som helhet, og mulighet for lovpålagte tjenester (dagsenter for mennesker med demenssykdom) i etasje under seniorsenteret. Det legges frem sak til politisk behandling i januar 2021.
5. Det utarbeides en rapport etter 1. halvår som grunnlag for evaluering av tiltaket. Denne legges frem for komite for helse- og mestring samt kommunestyret august 2021.

30.11.2020 Formannskap

Nytt forslag fra Tommy Smedtorp:

Saken utsettes og fremmes for ny behandling i Helse og mestringskomite i januar.

Votering:

Utsettelsesforslaget fra Tommy Smedtorp, SP, ble enstemmig vedtatt.

Formannskap- 137/20 Vedtak:

Saken utsettes og fremmes for ny behandling i Helse og mestringskomite i januar.

08.12.2020 Ungdomsrådet

UR har tidligere uttalt seg i saken, men går igjennom saken igjen på neste møte

Ungdomsrådet- 060/20 Vedtak:

UR utsetter saken

27.01.2021 Ungdomsrådet

UR tar saken til orientering men skriver ikke uttalelse i saken.

De stiller gjerne opp på workshops og møter framover.

Votering:

Innstillingen er enstemmig

Ungdomsrådet- 004/21 Vedtak:

Saken taes til orientering

Saksopplysninger:

Under arbeidet med Omstilling 2020 ble det etablert en arbeidsgruppe som ble gitt mandat å vurdere etablering av Seniorsenter i Kongsvinger:

Mandatet var som følger:

- Vurdere unngåtte kostnader og senere behov for økte tjenester som følge av etableringen av seniorsenter.
- Utrede muligheten for å etablere et seniorsenter som i hovedsak er brukerstyrt.
- Definere målgruppe.
- Anbefale driftsform.
- Vurdere behov for kommunal koordinering –se på mulighet for overføring av ressurs fra ordinær dagsenterdrift.
- Søke på tilskuddsordningen «Aktivitetstiltak for å forebygge ensomhet og passivitet»
- Vurdere lokale og avklare kostnader til dette.
- Hvordan samhandle med helsetjenesten med mål om å forebygge økt behov for tjenester for den enkelte.

Arbeidet resulterte i en rapport der det konkluderes med at opprettelse og drift av Seniorsenter vil være i tråd med lovverk, gjeldende stortingsmeldinger og føringer, et langvarig ønske fra kommunens eldre befolkning samt vil være et tiltak som kan møte behov for tidlig innsats og forebyggende tjenester rettet særlig mot seniorbefolkningen.

Det ble gjennomført to workshops der frivillighet og ulike organisasjoner og lag var representert. Kommunen fikk bistand av tjenstedesigner fra KS, og disse to arbeidsøktene konkluderte med en målsetning for seniorsenter, forslag til driftsform og utkast til aktiviteter i en oppstartsfase.

I KS-sak 100/20 ble følgende vedtatt:

1. «Morgendagens aktivitetssenter» inkluderes i sak om Seniorsenter. Seniorsenteret forankres i

Organisering

Senteret skal være brukerstyrt og legge til rette for frivillig deltakelse, men skal ha kommunalt ansatt koordinator i 50 % stilling som kan koordinere de ulike tilbudene, de frivillige og samordne opp mot kommunale tjenester.

Seniorsenteret skal koordinere kultur, helse og servicetjenester, kompetanseutvikling, aktiviteter, kurs og rådgivning. I tillegg skal seniorsenteret tilby ulike tjenester, fritidstilbud og treningsformer for eldre, gjerne i tett samarbeid med frivilligheten. Seniorsenteret er forankret i kommunalområdet Helse og mestring, men skal ikke være et helsetilbud. Senteret skal ha en tverrsektoriell profil, der frivillighet og kultur er tydelige deltakende bidragsytere i et folkehelseperspektiv.

Ved etablering og oppstart skal brukerne selv sette sammen et husstyre der de ulike lag og foreninger er representert. Husstyret skal beslutte rutiner og regler knyttet til drift og allsidig bruk av senteret. Senior Koordinator vil bistå i arbeidet slik at disse husreglene oppleves etterrettelige og innenfor gjeldende lovverk.

Husstyret vil sammen med Senior Koordinator gis i oppdrag å se på mulige transportløsninger – fortrinnsvis i samarbeid med frivilligheten- slik at seniorsenteret skal oppleves som et møtested for alle eldre fra hele kommunen.

Målsetning er å starte opp i småskala rett over nyttår 2021, og øke tilbud og åpningstider i samråd med koordinator, husstyre og brukergruppene etter behov og mulighet for aktiviteter. Den pågående pandemien setter begrensninger for antall deltakere og enkelte tilbud, men det er viktig å komme i gang og utvide når behov og muligheter åpner for dette.

Kongsvinger kommune skal stå for leiekostnader av bygget samt strøm/oppvarming, og ha dialog med utleier ved behov. Før lokaler tas i bruk må nødvendige tilpasninger utføres – dette inkluderer kjøkkenløsning og adkomst fra parkering. Nødvendig utstyr til visningsarena og eventuell «Helsestasjon for eldre» vil også bli dekket av KK.

Innredning av Seniorsenteret for øvrig og annet utstyr nødvendig for daglig drift anskaffes og dekkes av brukerne, gjerne i samarbeid med frivilligheten og lokalt næringsliv.

Lokaler

Det har vært befaring av totalt fem mulige lokaler for etablering av Seniorsenter. To av disse er ansett som egnede - det ene lokalet (Glommengata 69, gamle Palace) gir også muligheter for å se på en sambruk av bygget der andre tjenester kan benytte en av etasjene (1. etasje). Dette vil muliggjøre bruk av personalressurser mellom ulike tjenestetilbud. Det aktuelle lokalet åpner opp for mulighet for utvidelse av dagsenterdrift for mennesker med demenssykdom: Kommunestyret har vedtatt å sikre gode og differensierte dagsentertjenester til brukergruppen, og lokalene er gunstig eksemplvis for ulike gruppetilbud. *Dagsenter* og *Seniorsenter* skal ikke samdriftes og heller ikke oppleves som likelydende tilbud, men lokalisering i samme bygg vil gi mulighet for sambruk av personalressurser. Dette vil også redusere sårbarhet knyttet til fravær av senior koordinator. Mulighetsrommet vil utredes videre og legges frem som egen sak i januar 2021.

Det andre lokalet er egnet, men gir begrensninger i forhold til areal og større tilrettelegginger, blant annet behov for nytt ventilasjonsanlegg. Dette lokalet vil heller ikke muliggjøre samlokalisering med andre tilbud.

Ved vedtak om etablering av seniorsenteret vil rådmannen inngå leieavtale om egnet lokale. Tilpasninger av lokalene vil bli utført innenfor eksisterende rammer og tilskuddsmidler.

Kostnader og finansiering

- Kongsvinger kommune har fått kr. 550.000 for etablering og drift av Seniorsenter gjennom ordningen «*Aktivitetstiltak for å motvirke ensomhet og passivitet*». Ordningen gir mulighet for å søke og motta tilskuddet i ytterligere fire år. Disse midlene er gitt med tildelingskriterier knyttet til leiekostnader og kommunalt ansatt koordinator.
- Kongsvinger kommune har også mottatt tilskudd gjennom «Tiltakspakke for sårbare eldre»: regjeringens tilskuddsordning etablert på grunn av den pågående pandemien.

Midlene er gitt med kriterier, og kr. 305.000 er øremerket seniorsenter (drift og lønnsmidler) Det må utredes videre hvordan driften skal finansieres ved nedtrapping av tilskuddsmidlene. Dette inkluderes i budsjettarbeidet for 2022.

Kommunal gevinst ved etablering og drift av Seniorsenter

Forskning, stortingsmeldinger og reformer peker på viktigheten av forebyggende og helsefremmende tiltak overfor eldre som en hovedfaktor for at flere skal kunne bo hjemme med minst mulig hjelp. Utsatt tjenestebehov pekes på som en reell gevinst. I tillegg nevnes egenopplevde kvaliteter og gevinster den enkelte innbygger oppnår. Skulle det oppstå et tjenestebehov hos den enkelte bruker, kan et seniorsenter medvirke til utsatte eller unngåtte tiltak på et høyere nivå i omsorgstrappen. I tillegg vil det være lettere å fange opp eventuelle endringer eller forverring av innbyggerens helse når vedkommende er tilknyttet jevnlig besøk på et seniorsenter: ikke minst gjelder dette eldre som ikke har kommunale tjenester. Tidlige effektive tjenester utsetter ressurskrevende og kompenserende tiltak.

Seniorsenteret kan være en god arena for å introdusere hjelpemiddel og mestringsteknologi på et tidlig stadium, og kan være et samlingssted der enkeltpersoner og grupper får tilbud om fysioterapeut og/eller ergoterapeut. Etablering av ukentlig «Helsestasjon for eldre» på seniorsenteret -et lavterskeltilbud der brukeren kan møte helsepersonell for spørsmål eller hjelp til mindre helseutfordringer- et fremlagt som et ønske fra brukergruppen under workshop.

Seniorenens ressurs er viktig i lokalsamfunnet, og et seniorsenter kan bidra til aktivitet i kultur og frivillig sektor, også opp mot andre alders- og befolkningsgrupper i Kongsvinger.

Ved utgangen av 2019 var det registrert 4030 alderspensjonister i Kongsvinger kommune (NAV Kongsvinger) og antallet er årlig økende. Eldre lever lenger, og Kongsvinger har tiltakende aldersoverskudd. Det er derfor avgjørende for kommunen at tidlig innsats, forebyggende tjenester og helsefremmende tiltak kan utsette, redusere eller forhindre ressurskrevende og kompenserende helsetjenester.

Vurdering:

Seniorsenter har lenge vært etterspurt av eldre i Kongsvinger, og vil være et godt tiltak innen det forebyggende og helsefremmende arbeidet særlig rettet mot denne delen av befolkningen. Den pågående pandemien setter noen begrensninger i forhold til tilbud, aktiviteter og antall brukere i det daglige, men en oppstart innenfor gjeldende smittevernsregler vil være mulig og ønskelig så raskt det lar seg gjøre i 2021. Helse- og mestringstjenestene ser at lite tilbud og liten sosial kontakt under covid-19 forsterker utfordringene, og for mange eldre betyr dette raskt svekkelse av egen helse. Det er derfor viktig å komme inn med tidlige tiltak så raskt som mulig for å unngå ressurskrevende tjenester for en økende andel seniorer etter hvert som pandemien trekker ut i tid.

Medbestemmelse:

Hovedtillitsvalgte og verneombud har vært deltakende i arbeidsgruppene i Omstilling 2020, og har hatt mulighet til å komme med innspill underveis. Omstilling 2020 er for øvrig forankret i kontaktutvalget.

Hovedtillitsvalgt NSF og Fagforbundet har fått saken til gjennomlesning før behandling i komite og kommunestyre.

Konklusjon og oppsummering:

Etablering av Seniorsenter i Kongsvinger møter føringer gitt i «*Samhandlingsreformen*», «*Leve hele livet*», «*Folkehelsemeldingen*», «*Kulturmeldingen*» samt «*Strategi for å øke helsekompetansen i befolkningen*».

Viktigheten av forebyggende og helsefremmende tiltak overfor eldre er en hovedfaktor for at flere skal kunne bo hjemme lengt mulig med minst mulig hjelp. Utsatte tjenestebehov er en reell gevinst både for den enkelte eldre og for kommunen.

Etablering av et seniorsenter i Kongsvinger er et langvarig ønske og uttalt behov fra eldre i kommunen. Ikke minst viser den pågående pandemien at liten sosial kontakt, lite tilbud og få muligheter til aktiviteter raskt svekker Eldres helse.

Ut fra arbeidet som arbeidsgruppen har gjort under Omstilling 2020, workshops og planlegging med hjelp av tjenstedesigner fra KS, samt kartlegging av kostnader og gevinster knyttet til seniorsenter, anbefaler rådmannen at det etableres et Seniorsenter i Kongsvinger kommune.

Senteret driftes av brukerne etter fremstilling av organiseringsform, mens kommunen bidrar med kommunalt ansatt seniorkoordinator i 50 % stilling. Utgifter til etablering samt det første driftsår forventes å kunne tas innen eksisterende rammer og gjennom tildelte tilskuddsmidler. Kongsvinger kommune vil videre søke på eventuelt nye tilskuddsordninger som måtte tilkomme. Evalueringer av gevinsteffekter og erfaringer knyttet til drift vil avgjøre et fremtidig behov for å legge drift av Seniorsenteret inn i budsjett og økonomiplanarbeidet.

Det utarbeides en rapport etter halvårsdrift som grunnlag for evaluering. Denne fremlegges komite for helse og mestring rett over sommeren 2021. Evaluering foretas videre årlig.